
ละครอังกฤษแต่แรกเริ่ม จนถึงเชกส์เปียร์รุ่งเรือง ...

เด่นดวง พุ่มศิริ

ในสมัยเมื่อเชกสเปียร์เป็นเด็กอยู่นั้น การแสดงที่มีอยู่ในอังกฤษ มักจะเป็นแบบละครเกี่ยวกับศาสนาอันมีผู้แสดงล้วนแต่เป็นพวกที่มีฝีมืออาชีพทางการแสดงโดยตรง ส่วนมากก็เป็น พวกพระที่แสดงเพื่อที่จะสอนคริสตธรรมแก่ประชาชนในท้องถิ่นให้เข้าใจเรื่องราวและหลักธรรมในศาสนามากขึ้น เป็นเวลานานนับปีมาแล้ว ก่อนหน้าที่จะมีการแสดงเรื่องทางศาสนา ได้มีการแสดงอยู่แล้ว ซึ่งก็ไม่ได้เป็นไปเพื่อศาสนา และก็ไม่มีลักษณะเป็นรูปละครด้วย ในครั้งนั้นมีการแสดงเพื่อฉลองฤดูกาลแห่งพระอาทิตย์พระจันทร์ การหว่านพืช และเมื่อพันธุ์พืชผลิออกอผล ก็มีการเฉลิมฉลองกัน การฉลองในโอกาสต่าง ๆ เหล่านี้มักจะเป็นการแสดงทำนองเกมส์ และการเต้นรำการแสดงในสมัยต้นของเชกสเปียร์คืองานฉลองต่าง ๆ ในต้นฤดูร้อน อันมีการเต้นรำรอบ เมย์-โพล (May-Pole) และการอภิเษกราชินีพฤษภาคม การเต้นรำรอบเมย์-โพล นี้มี

เสาสูงปักอยู่ ๑ ต้น มีใบไม้สดผูกไว้รอบ ๆ แต่ปลายลงมา เชือกที่ผูกใบไม้นี้ทำด้วยฟางข้าว มีเด็กหญิงชายถือแถบผ้าสีต่าง ๆ ปลายหนึ่งผูกไว้ที่ปลายเสา เดินกันไปรอบ ๆ สลับกันไปมา ในที่สุดแถบผ้านั้นจะขัดกันเข้าสานหุ้มเสาแน่นไว้โดยตลอด เบื้องหลังเสานี้มีราชินีพฤษภาคมนั่งอยู่ในซุ้มไม้เหมือนประตูป่า และมี แจ็ก-อิน-เดอะ-กรีน (Jack-in-the-green) แต่งตัวด้วยใบไม้ห่มคเข้าประจำในพิธีด้วย อันเป็นสัญลักษณ์ของเทศกาลประจำฤดูร้อน ทั้งหมดนี้เป็นความเชื่อของคนพื้นเมืองเดิม แท้ก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงลักษณะการแสดงของคนบนเกาะอังกฤษในยุคกลางนั้น

นักเต้นรำรอบเมย์-โพล และพวกมัมเมอ (Mummer) ก็เป็นคนในท้องถิ่นนั้น ๆ นั่นเอง พอมีงานก็จะแต่งตัวมาเล่นกันไม่ใช่เป็นนักแสดงอาชีพแต่อย่างใด แต่ยังมีนักแสดงตามงานเทศกาลสำคัญ ๆ อีกหลายแบบ

เช่น นักแสดงกายกรรม นักไต่ลวด นักแสดงหุ่น และนักขับบัลลาด (Ballad) นักแสดงจำพวก และนักดนตรี รวมกันเดินทางไปแสดงตามงานต่าง ๆ ในเมืองต่าง ๆ เรื่อยไป พวกนี้ละนับได้ว่าเป็นนักแสดงอาชีพ ทุกคนใช้ความสามารถและความชำนาญส่วนตัวแสวงหาเงินเลี้ยงชีวิตกันเรื่อยมา แต่การแสดงของคนพวกนี้ไม่ได้มีลักษณะเป็นละครอย่างที่เราารู้ ๆ กันในทุกวันนี้ ในยุคนั้นละครจะไปอยู่กับพวกที่ไม่ใช่นักแสดงอาชีพแท้ ๆ

ละครยุคแรกในสมัยกลางนั้น พระเป็นผู้แต่งบทและผู้แสดงให้ผู้ที่มาฟังธรรมดๆ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจหลักธรรมและรู้เรื่องราวของศาสนาถูกต้องเพื่อเป็นเครื่องเจริญศรัทธาปสาทะให้แก่กล้าในหมู่สาธุชนทั้งหลาย และครบบนนี้มักจะมีการแสดงตอนสั้น ๆ ได้เนื้อเรื่องจากคัมภีร์ไบเบิล เช่น เรื่องที่แสดงในเทศกาลอีสเตอร์ แสดงเรื่องตอนที่พระเยซูกลับฟื้นคืนชีวิตมาอีกหลังจากที่ได้ถูกตรึงไม้กางเขนสิ้นพระชนม์ไปแล้วได้ ๓ วัน การแสดงมีในโบสถ์ตรงหน้าบ้านใดที่จะขึ้นไปสู่แท่นบูชา มีทิบรจุหีบศพมาตั้งไว้ มีพระหนุ่ม ๒ องค์แต่งเป็นนางฟ้ายืนคนละ

ข้าง นางฟ้าทั้งสองนี้ได้พบกับอุปาสิกา ๓ คน ผู้ที่ได้เดินทางไปยังที่ฝังศพของพระเยซูในตอนเช้าตรู่ของวันอีสเตอร์ บทสนทนาในการแสดงตอนนี้มีดังนี้

นางฟ้า องค์ใดสุประสบในสุสาน
 อุปาสิกา ข้าได้ประสบแล้วซึ่งพระเยซู
 คริสต์แห่งนาซาเรธผู้ต้อง
 ตรึงแล้วบนไม้กางเขน
 นางฟ้า พระองค์หาได้ประทับอยู่ ณ
 ที่นี้ไม่
 พระองค์เสด็จขึ้นพระชนม์
 ขึ้นแล้วนะเจ้า

แล้วนางฟ้าทั้งสองได้นำผ้าคลุมศพที่พับอยู่ยกชูขึ้นให้สัปบุรุษทั้งหลายที่ประชุมกันอยู่นั้นได้เห็น แล้วพระผู้แสดงเป็นอุปาสิกาทั้ง ๓ ก็หันหน้าออกไปทางสัปบุรุษทั้งหลายนั้น ประกาศการที่พระเยซูเสด็จขึ้นพระชนม์ชีพ สัปบุรุษทั้งหลายก็พร้อมใจกันขับเพลง “เท-เดอุม” (Te Deum) และย่ำระฆังไปตลอดการแสดงฉากสั้นนั้นนับเป็นบทแสดงที่เป็นลายลักษณ์อักษรบทแรกของอังกฤษที่ปรากฏอยู่จนทุกวันนี้ การแสดงนี้เป็นที่พอใจของผู้ชมทั่วไป และเป็นที่ยินยอมแผ่กว้างออกไปอย่างรวดเร็ว ทางวัดซึ่งได้นำประวัติพระเยซูตอน

อีสเตอร์มาแสดงอีกหลายตอนในทำนองเดียวกัน เช่น ตอน แมรี แมกดาลีน ได้พบพระเยซูที่ได้คืนพระชนม์มาแล้วแต่เข้าใจผิดคิดไปว่าเป็นคนสวน หรือแมรีทั้ง ๓ ซัยเครีองเทศที่ตลาดในระหว่างการเดินทางไปยังหลุมฝังพระศพ นอกจากนี้ก็ยังได้นำประวัติตอนประสูติ คือ คริสต์มาส ที่มีพวกคนเลี้ยงแกะเดินทางมาถึงคอกแกะ เห็นพระเยซูประสูติแล้วจากครรภ์พระแม่แมรี ตอนบันทึกถวายเครื่องบรรณาการแก่พระเยซูเมื่อแรกประสูติ ตอนพระเจ้าเฮโรดกริ้วเมื่อทรงทราบข่าวประสูติ ฉากสถานที่ต่าง ๆ นี้จัดแสดงไว้ที่หน้าแท่นบูชาและในช่องเสาในโบสถ์ การแสดงเช่นนี้เป็นที่พอใจของสัปบุรุษมากขึ้นๆ เป็นลำดับ เป็นเหตุให้มีคนไปวัดมากขึ้นและรู้เรื่องประวัติพระเยซูคริสต์มากขึ้น แต่ในภายหลังการณ์กลับกลายเป็นว่าพวกผู้ที่ไปวัดมิได้หมายจะไปฟังธรรม แต่หวังจะไปดูการแสดงเป็นส่วนใหญ่ทำให้สถานที่ภายในโบสถ์คับแคบลงมาก การแสดงนี้จึงย้ายที่มาแสดงที่หน้าโบสถ์ ณ ที่นี้มีเวทียกพื้นขึ้นสูงมีความยาวตลอดแนวหน้าโบสถ์ บนเวทีทำฉากเป็นสถานที่ต่าง ๆ ตามท้องเรื่องตั้งเรียงกันอยู่ เช่นมีที่ทำเป็นวิหารที่สถิตของพระ

บิดาบนสวรรค์ โต๊ะสำหรับอาหารมื้อสุดท้าย (Last Supper) พระเก้าอี้ที่ประทับปีลาตุส ล้างพระหัตถ์ ไม้กางเขนที่จะถูกตรึง ภูเขามะกอก (Mount of olives) นอกจากนี้ตัวแสดงสำคัญตัวหนึ่งคือ ตัวชาตาน ซึ่งในตอนแรกเป็นตัวที่ร้ายกาจน่ากลัว แต่เมื่อเรื่องดำเนินต่อไปเรื่อยๆ ตัวนี้ค่อยๆ ลดความร้ายลงทีละน้อย จนในที่สุดเรื่องกลายเป็นตัวตลกไปเลย

ในเมื่อการแสดงออกมาอยู่นอกโบสถ์นี้ไม่ได้ใช้พระแสดงล้วน แต่มีฆราวาสที่เป็นคนวัดร่วมแสดงด้วย คนพวกนี้ได้ดัดแปลงการแสดงไปตามความคิดของตนอันได้มาจากการแสดงดั้งเดิมของชาวบ้าน แต่มิได้นำมาทั้งหมด เลือกเอาแต่ส่วนที่จะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของตนเท่านั้น ซึ่งก็ยังคงเป็นไปตามแนวเรื่องทางศาสนา และอยู่ในความอุปการะของทางวัดอยู่ แต่ก็เริ่มจะเป็นชีวิตชาวบ้านมากขึ้นทุกที ในปี ค.ศ. ๑๒๖๔ เป็นเวลา ๓๐๐ ปีก่อน เซกสเปียร์เกิดนั้นสันตปาปาเออร์บันที่ ๔ (Pope Urban iv) ได้ทรงสถาปนาวัน Corpus Christi ขึ้น ซึ่งต่อมาเป็นวันสำคัญทางการแสดงละครเรื่องจากพระคัมภีร์ไบเบิล แสดงกันทั่วทุกแห่ง

ในยุโรป

ในศตวรรษที่ ๑๕ ละครแบบนี้แสดงตามตลาดตามเมืองต่าง ๆ ทั่วไปในยุโรป วิธีการแสดงและฉากคล้าย ๆ กับละครแสดงที่หน้าโบสถ์ ต่างกันก็แต่ว่าใช้เนื้อที่กว้างกว่าคือแสดงเต็มพื้นที่ทั่วไปในบริเวณใจกลางเมืองคนดูนั่งดูบนอัฒจันทร์และคนในบ้านรอบ ๆ นั้นก็เฝ้าดูตามหน้าต่างบ้านของตน พื้นที่แสดงทำเป็นสถานที่ต่าง ๆ ตามท้องเรื่องมากมายหลายที่ เช่น บนวิมานพระบิดาปราสาทพระเจ้าแฮร์รอด ปากประตูนรก บนสวรรค์ เขาถาลวารี ประตูนเมืองเยรูซาเล็ม พื้นที่ต่าง ๆ เหล่านี้แต่ละที่เรียกว่า Mansion ในการแสดงครั้งหนึ่งที่เมือง Mons เมื่อปี ๑๕๐๑ มี Mansion ถึง ๖๗ ที่ ละครแสดงต่อเนื่องกัน ๔ วัน ใช้เวลาซ้อมกันถึง ๔๘ วัน

การแสดงแบบนี้มีตัวละครมากเกินไปเหลือเกิน และต่อมาการแสดงก็ละเอียดมากขึ้น จึงเกิดวิธีใหม่โดยแบ่งตอน ให้คนพวกที่มีอาชีพหนึ่ง ๆ รับมอบไปจัดแสดง (พวกที่มีอาชีพเดียวกัน อยู่กันรวมเป็นตำบลเรียกพวกนี้ว่า Guilds) พวกอาชีพอื่นก็รวมกันอยู่เป็นหมู่บ้านต่อเนื่องกันไป แล้วแต่ละอาชีพก็จะรับบทตอนที่มิได้เกี่ยวข้องกับอาชีพของตน

เช่น พวกทำขนมปังจะรับบทตอนอาหารม้อสุกท้าย พวกช่างทำรองเท้าจะรับบทตอนเดินทางสู่อียิปต์ พวกช่างปูนและช่างไม้จะรับบทตอนสร้างวัด พวกช่างต่อเรือจะรับบทตอนเรือของโนอา พวกชาวประมงจะรับบทตอนเรียกเซนต์ปีเตอร์ พวกขายขนมจะรับบทตอนอาคัมและอีฟ พวกช่างทองจะรับบทตอนพระเยซูฟื้น พวกช่างเย็บและช่างทำหมวกสตรีรับบทตอนโปรดัสตวันรอก ๆ พวกกลุ่มผู้ประกอบอาชีพทั้งหลายนี้มีความภูมิใจในละครตอนที่ตนรับมานี้มาก ได้แสดงต่อเนื่องกันมาชั่วลูกชั่วหลาน ซึ่งยังมีเหลือมาจนทุกวันนี้ มีอยู่ในเมืองหนึ่งในเยอรมัน ในอังกฤษสมัยเชกสเปียร์แสดงกันมากที่เมืองยอร์ก เวคฟีล คอฟเวนท์รี และเชสเตอร์ โดยเฉพาะที่เมืองยอร์กแสดงต่อเนื่องกันมาจนปัจจุบันละครแบบนี้เรียกว่า Mystery Plays หรือ Miracle Plays บทละครของเมืองทั้ง ๔ นั้นมีบทและรายละเอียดของการแสดงตลอดจนบัญชีรายจ่ายในการสร้างฉากเครื่องแต่งตัว และเครื่องประกอบการแสดงคงอยู่จนทุกวันนี้

การแสดงที่แสดงไปตาม Mansion ที่ต่าง ๆ นั้นเป็นแบบมาตรฐานต่อเนื่องกันมา

จนถึงสมัยเชกสเปียร์ แม้ละครของเชกสเปียร์เองก็ยังคงใช้แบบนั้นบ้างเหมือนกัน ยังมีเวทีแสดงอีกแบบหนึ่งในอังกฤษสมัยกลางคือละครที่แสดงบนเวทีมีล้อลาก เรียกว่า Pageant ลากกันไปเป็นขบวนไปตามถนนต่าง ๆ ทั่วเมือง ขบวนจะหยุดแสดงเป็นแห่ง ๆ ไปเวทีล้อลากนี้มีลักษณะแตกต่างกันเล็ก ๆ น้อย ๆ ผิดแผกกันไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเวทียกขึ้นไปสูงข้างใต้มีล้อ ๔ ล้อ พื้นเวทีสูงจากเพลาล้อมากพอที่จะใช้เป็นที่แต่งตัวและรอการแสดงฉากต่อไปได้ รอบ ๆ ที่ส่วนนี้มีระบายผ้าล้อม เวทีข้างบนมีเสา ๔ เสา ระหว่างเสาด้านสกัดทั้งสองด้านเป็นพนักงูลุยข้างบนมีเพดานตกแต่งลวดลายงดงาม ล้อหน้ามีแอกยาวออกไปสำหรับเทียมม้า ๔ ตัว แต่บางทีก็ใช้คนลากล้อหน้าทำให้สามารถเลี้ยววงแคบได้เพราะถนนในอังกฤษเป็นถนนเล็กมากและวกไปวนมาอยู่โดยตลอดเมื่อเตรียมเวทีล้อลากเรียบร้อยแล้วเขาจะจัดตัวแสดงเป็นภาพนิ่งแห่กันไปรอบเมืองวันหนึ่งก่อนวันรุ่งขึ้นจึงแสดง

ละคร Mystery นี้ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงไปจากละครทางศาสนา ตัวละครสำคัญ ๆ ที่เป็นตัวเด่นในเรื่องทศกัณฐ์ เช่น เมียของโน

อา คนเลี้ยงแกะ เมืองเบรเลแฮม พระเจ้าเซาร็อค ตัวบิชอปจันริก เหล่านี้เมื่อได้แสดงไป ๆ ก็มีกลเม็ดและมุขตลกมากขึ้นจนเป็นที่นิยมไปทางความสนุกสนาน ทางฝ่ายศาสนาไม่พอใจการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงตัดเงินอุดหนุนเสีย ละครก็ต้องใช้จ่ายมากขึ้น และต้องการแรงคนมากขึ้น ดังนั้นการอุดหนุนการแสดงจึงตกไปอยู่ในความอุปการะของบ้านเมืองซึ่งมองเห็นหน้าที่รับผิดชอบของตนผิดไปจากที่ทางศาสนายึดถือทั้ง ๆ ที่ก็เคารพนับถือศาสนาอยู่อย่างเคร่งครัดเหมือนกัน ในวันสำคัญทางศาสนาคนทั้งหลายก็อยากจะได้มีความบันเทิงเท่ากับการฟังธรรมเหมือนกัน ทางฝ่ายบ้านเมืองจึงเห็นว่าการแสดงควรจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ทั้งสองทางนี้ อีกประการหนึ่งพวกคนวัดที่เคยแสดงอยู่ในความอุปการะของทางฝ่ายศาสนาก็ต้องหมดที่พึ่งเพราะทางฝ่ายศาสนายกเลิกจัดการการแสดงแล้ว พวกเขาก็เบนเข็มการแสดงไปสู่การบันเทิงมากขึ้น ลักษณะของการแสดงตอนนี้จึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ละครแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในตอนนั้นคือ Morality Plays หรือ Morality Interlude เนื้อเรื่องมิใช่เป็นประวัติพระเยซูจากคัมภีร์ไบเบิลแต่เป็นเรื่องที่ที่แต่งขึ้นเพื่อสอนศีลธรรม

และหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อศาสนาของบุคคลทั่วไป ตัวละครเป็นบุคลาธิษฐานแท้จริงขึ้นจากความดีความชั่วในตัวคน ตัวละครนี้ได้รับความชั่วได้มาจากอาการที่คนรู้จักกันดีและก็ได้มาเป็นที่นิยมโดยเร็วเพราะเป็นตัวตลก ตัวร้ายที่ตลกที่มีชื่อโด่งดังคือ Vice เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในวงการละครอังกฤษแม้ในสมัยของเชกสเปียร์

วิธีแสดงละครแบบนี้ในสมัยกลางศตวรรษที่ ๑๕ เห็นได้จากหลักฐานการแสดงละครเรื่อง The Castle of Perseverance แสดงใกล้ ๆ กับเมืองลิงคอล์นเห็นได้ว่ามีลักษณะแตกต่างไปจากละครแบบเดิมบ้างคือเวทีไม่ได้สร้างบนล้อลากอีก แต่นำมาตั้งเรียงรายล้อมกันเป็นวงตรงกลางเป็น Castle of Perseverance มีตัว Mankind และเตียงของเขาอยู่ใต้ปราสาทนั้น คนดูที่นั่งดูอยู่นั้นจะต้องย้ายที่หันไปตามเรื่องที่เปลี่ยนเวทีไปรอบ ๆ ในการแสดงแบบนี้จะต้องมีเจ้าหน้าที่พิเศษคอยจัดการไม่ให้คนดูและการแสดงเกิดการสับสนได้

ในสมัยต่อมาการจัดฉากก็ประณีตและสวยงามหรูหราขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดฉากละครเพื่อถวายเจ้านาย ในโอกาสว-

ชาภิเษกฉลองชัยชนะจากการรบ การต้อนรับราชอาคันตุกะ ทั้งหมดนี้จะเสด็จมาโดยขบวนแห่ที่หรูหราสง่างาม ผ่านประตูชัยที่สร้างด้วยไม้หุ้มผ้า เขียนสีและประดับลายปูนปั้นวิจิตรพิสดาร มีนักดนตรีบรรเลงเพลงวีรชัยอยู่บนประตูที่มีรูปปั้นและธงทิวปลิวสลอน นักดนตรีจะแต่งตัวงดงามประณีตอ่านโคลงสุกตวิกรรมต้อนรับเชกสเปียร์ อาจจะได้เห็นงานที่ Earl of Leicester จัดถวายพระนางเจ้าอลิซาเบธที่เมือง Kenilworth ในปี ๑๕๗๕ ครั้งนั้นเขามีอายุ ๑๑ ปี และในปีต่อมาเขาก็ได้เข้าร่วมในการรับเสด็จพระเจ้าเจมส์ที่หนึ่ง ที่เสด็จเลียบพระนครลอนดอน

การแสดงแบบต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วล้วนแต่เป็นการแสดงของนักแสดงที่มีได้เป็นอาชีพทั้งสิ้นแม้จะมีพวกอาชีพเข้ามาช่วยบ้างก็เป็นครั้งคราว พวกนักแสดงอาชีพเช่นพวกนักกายกรรม และนักไต่ลวด เป็นต้น ได้ยึดถือการแสดงทำนองที่ต่อเนื่องกันมานับแต่โรมันรุ่งเรืองแล้วครั้นมาในปลายสมัยกลาง นักแสดงเหล่านี้บางคนก็ได้รวมกันตั้งเป็นคณะละครเร่แสดงละครสั้น ๆ ที่เรียกว่า interludes พวกละครอาชีพนี้มีบทบาท

อยู่ในละคร Morality บ้างเหมือนกัน คือในละครพวกนี้มีเรื่องที่มีใช้เรื่องทางศาสนาอยู่มาก เข้าใจว่าคงจะนำเข้ามาในตอนที่ยังพวกอาชีพอเข้ามาช่วยการแสดง ก็เป็นได้ พวกนักแสดงละครเร่เดินกันไปแสดงทั่วไปทุกเมือง บรรทุกเครื่องแต่งตัวและอุปกรณ์การแสดงไปในเกวียนขับไปแสดงจากเมืองหนึ่ง ไปอีกเมืองหนึ่งต่อเนื่องกันไปเรื่อยไม่เลือกฤดูกาล แต่ก็ไม่ได้รับการต้อนรับในทุกที่ ๆ เข้าไปเพราะพวกนี้ถูกดูถูกว่าเป็นคนจรจัด เป็นคนไม่มีสังกัด ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง เหมือนกับจะเป็นพวกหัวชะโงก หรือฉวยฉก แต่ก็มิเช่นนั้น คนสำคัญมีความนิยมชมชื่นกับความสามารถของนักแสดงบางคณะจึงได้ให้ความอุปการะรับเข้าไว้ในสังกัดของตนก็มี คณะละครได้ใช้ชื่อขุนนางเหล่านั้นเป็นชื่อคณะของตน เช่น Earl of Leicester's Men และ Lord Amiral's Men เป็นต้น ชื่ออย่างนี้เป็นเหมือนใบเบิกทางให้นักแสดงเหล่านี้เดินทางไปแสดงได้สะดวก แต่ก็ไม่มีมากนักก่อนสมัยเชกสเปียร์ ในบางครั้งก็ได้รับเกียรติเข้าไปแสดงในท้องพระโรง และหอสโมสรในบ้านขุนนาง ในงานเลี้ยงใหญ่ ๆ ก็มี แต่

ส่วนใหญ่แล้วก็แสดงไปตามที่ชุมนุมชนในเมืองต่าง ๆ มักจะแสดงที่หน้าโรงเหล้า ยกเวทีขึ้นด้วยการปูพื้นไม้ลงบนม้ารองขึ้นเสมอระดับตามีม่านกั้นวงไว้ด้านหลัง เลิกแสดงแล้วก็เก็บเวทีบรรทุกเกวียนที่แสดงไป เวทีแบบนี้เป็นเวทีที่ง่ายที่สุด เก้าอี้สุกมียใช้กันทั่วไปทุกหนทุกแห่ง

ลอนดอนเป็นเหมือนแม่เหล็กสำหรับคณะละครทั้งหลายในชนบทที่ดึงดูดกันเข้ามาแสดงอยู่ตามโรงเหล้าเป็นส่วนมาก เมืองลอนดอนในหลังปี ๑๕๖๐ ถนนต่าง ๆ เป็นถนนแคบ ๆ ผู้คนไปมาจอแจและส่งเสียงกันเจียวจ้าวคนที่อาศัยอยู่สองฟากถนนทั้งชายะมุลดอยและน้ำเสียลงบนถนนทำให้มีกลิ่นเหม็นไปทั่ว แต่บุคคลไปลอนดอนตอนนี้เป็นคนเหล่าใหม่ที่มีการศึกษา และหัวสูงอยู่ในสมัย English Renaissance คือคนทั้งหลายเริ่มสนใจอ่านหนังสือเพื่อความบันเทิง และก็อยากจะให้เห็นภาพตามจินตนาการที่ได้จากเรื่องทีอ่านนั้น ก็คือต้องการละครนี้เอง เป็นเหตุให้เกิดละครอาชีพออย่างจริงจังขึ้น มีละครแสดงประจำอยู่ตามโรงเหล้าหลายแห่ง การแสดงแต่ละครั้งคนดูกันแน่น คนที่เข้าไปรวมกันอยู่หน้าเวทีนั้นมีคนมากมายหลายพวก

เช่น ขอทาน พวกอันธพาล พวกนักล้วง กระเป๋। พวกขี้เมา พวกหนุ่มสาวเข้าไปพลอดรักกันปะปนกันชุลมุนทำให้ทางบ้านเมืองและฝ่ายบริหารบ้านเมืองเห็นเป็นที่เสื่อมศีลธรรมยิ่ง ฝ่ายบริหารบ้านเมืองนี้ไม่เคยชอบการแสดงความเสียสละ คนพวกนี้ล้วนแต่เป็นพวกมีใจขี้เม่นักตางไม่พอใจในการที่มีนักแสดงเดินทางเข้ามาในลอนดอนและเปิดแสดงละครกันมากขึ้น ต่างก็พยายามออกกฎระเบียบให้รุนแรงที่สุดทุกวิถีทางที่จะกำจัดพวกละครออกไป แต่พระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ ๑ และขุนนางของพระองค์ก็พยายามอย่างเต็มที่ที่จะคุ้มครองและอุปถัมภ์คณะละครที่มีชื่อมากขึ้น เพราะพระนางเธอโปรดปรานการแสดงมาก แต่ฝ่ายบริหารบ้านเมืองก็ขัดขวางเต็มที่เหมือนกัน ขณะนั้นพวกละครมีท่าทีที่จะสร้างโรงละครเป็นการถาวรมากขึ้น เมื่อถูกขัดขวางรุนแรงเช่นนี้แผนการที่จะสร้างโรงละครจึงไปอยู่ที่นอกเมืองในที่ ๆอยู่นอกเขตอำนาจปกครองของฝ่ายบ้านเมือง

ยังมีตัวละครคนสำคัญคนหนึ่ง ในคณะ Earl of Leicester's Men ซึ่งเป็นละครคณะที่มีชื่อที่สุดในขณะนั้น นายคนนั้นชื่อ James Burbage ผู้เคยเป็นช่างไม้มาก่อน

การที่เขาได้เป็นคนในสังกัดของ Earl of Leicester นั้นอาจจะมีสิ่งบังตาใจบางอย่างที่ทำให้เขาเกิดสร้างโรงละครก็ได้กล่าวคือตราประจำตำแหน่ง Earl of Leicester เป็นรูปหมีล่ามโซ่ติดอยู่กับหลัก เขาได้ตรงตามนี้ปักอยู่หน้าเกวียนบรรทุกเครื่องละคร เขาไปทุกหนทุกแห่ง ภาพหมีดังกล่าวนี้มีลักษณะคล้ายหมีในสนามสู้หมีมีอยู่แห่งหนึ่งที่ริมแม่น้ำเทมส์ฝั่งใต้ ลักษณะของสนามเป็นอาคารไม้รูปกลมมีที่นั่งคนดูเป็นชั้น ๆ ขึ้นไป หลังคามุงแฝกแต่เฉพาะส่วนที่เป็นที่คนดู ตรงกลางเปิดแจ้ง ภาพหมีในธงกับภาพสนามสู้หมีนี้เป็นเหตุให้เขาคิด ที่จะมียุทธสถานที่แสดงละครเป็นประจำ ถ้าแสดงละครไม่ได้ผลดีก็เปลี่ยนไปเล่นสู้หมีก็ได้ เพราะกีฬานี้เป็นที่นิยมของคนอังกฤษครั้งนั้นมากอยู่ เขาเริ่มเขียนแบบ และได้รับเงินอุดหนุนเพียงพอแล้วก็ได้ลงมือสร้าง และเสร็จเรียบร้อยในปี ๑๕๖๖ เขาเรียกว่า "Theatre" อันเป็นโรงละครถาวรแห่งแรกของอังกฤษ

โรงละครโรงนี้สร้างด้วยไม้ล้วนเป็นรูปเหลี่ยมหลายเหลี่ยมแต่ดูกลม ๆ เห็นเป็นรูปกลม มีที่นั่งดูเป็นชั้น ๆ แต่ละชั้นมีที่นั่งเป็นอัฒจันทร์ประมาณ ๕ ชั้น ส่วนที่เป็นตัว

อาคารนี้มีหลังคา แต่ส่วนกลางเป็นลานโล่ง
 แจ่มเป็นรูปกลม ด้านหนึ่งตั้งเวทีเหมือนกับ
 เวทียกทั่วไปที่เคยตั้งแสดงตามโรงเหล้า ด้าน
 หลังเวทีที่เคยเป็นม่านกั้นวงไว้อย่างๆ ก็ทำให้
 ประณีตขึ้นโดยมีลวดลาย มีเสารับเจดียงข้าง
 บน ม่านหลังระหว่างเสาริมซ้ายและขวาเป็น
 ทางเข้าออก ช่องเสากลางทำเป็นที่แสดงได้
 อีกโดยมีม่านเปิดเปิดเฉพาะส่วนนี้ การที่ตึก
 เวทียกไว้แต่แรก นี้ก็เพื่อประโยชน์ที่บางที
 อาจจะแปลงไปเป็นสนามส้อมี หรือส้ววกก็ได้
 ในลานกลางโรงนี้ไม่มีที่นั่ง เป็นที่ยืนดู ต่อ
 มาเมื่อได้สร้างเวทีเป็นการถาวรแล้ว มีเสา
 ใหญ่สองเสารับหลังคาแผ่คลุมเวทีทั้งหมด มี
 การตกแต่งลวดลายงดงามขึ้นมาก พื้นเวที
 ยกสูงเสมอระดับตาเพื่อที่จะให้คนยืนดูไม่บัง
 ตากัน รอบๆ เวทีติดระบายน้ำเพื่อบังโครง
 ไม้รับพื้นเวที ฝาระบายนี้มีหลายผืนต่างสี
 และต่างลายกัน เพื่อไว้เปลี่ยนให้เข้ากับ
 อารมณ์ของละครแต่ละเรื่อง เช่น เรื่อง
 ไศกนาฏกรรมใช้ระบายผ้าดำ เรื่องเริงรมย์
 ประวัติศาสตร์ เรื่องชาวบ้าน ใช้ระบายผ้า
 แดง ขาว หรือ เขียว สดวกที่ด้านในมี
 ประตูเปิดเข้าไปสู่ห้องพัก ที่ใช้เป็นห้องแต่ง
 ตัวส่วนนี้ปัจจุบันเรียกเวที ประตูทั้งสองนี้

ใหญ่กว้างเพื่อที่จะยกเครื่องประกอบฉากเช่น
 โต๊ะเก้าอี้เข้าออกได้สะดวก ละครสมัยนี้ไม่มี
 การสร้างฉากวัตถุ แต่ก็มีการสร้างฉากใช้
 สำหรับขบวนอิสริยยศของเจ้านายและขุนนาง
 ในเรื่องที่มีการเฉลิมฉลองชัยชนะมากเหมือน
 กัน เช่นมีการสร้างประตูชัยอันศักดิ์มาตั้งแต่
 สมัยละคร Mystery นอกจากนี้ก็ยังมีส่วนไม้
 บัลลังก์ ที่ฝังศพ ราชรถ บางทีก็มีปาก
 ประตูนรก มีธงทิว บ้อมปราการ ตะแสงแกว
 เบญจาทิประทับของเทพเจ้า บางทีก็มีผ้า
 ลายภาพห้อยด้วย เพื่อประดับประดาให้งาม
 ตระการ เหนือประตูสองข้างขึ้นไปเป็น
 เจดียงมีหน้าต่างหลายบาน เป็นที่นั่งของนัก
 ดนตรี และการแสดงในบางฉาก บางทีก็
 เป็นที่นั่งคนดูด้วย ผืนเวทีส่วนนี้เหมือนกับ
 ผืนห้องที่เปิดเข้าสู่ห้องสโมสร ในบ้านขุน
 นางสมัยก่อนพระนางเจ้า เอลิซาเบธมาก(สมัย
 Tudor)

โรงละครที่ชื่อ Theatre ที่ James
 Burbage เป็นผู้สร้างนี้อยู่ที่ตำบล Shorditch
 เดิมเป็นสนามประลอง และเป็นทุ่งที่คนใน
 เมืองชอบออกไปพักผ่อนหย่อนใจกัน อยู่
 นอกกำแพงเมืองลอนดอนไปทางเหนือ เมื่อ
 เซกสเปียร์เดินทางเข้าลอนดอนคงจะผ่านโรง

ละครโรงนี้เป็นแน่หรือไม่กี่ในขณะที่กำลังสร้าง อยู่เขาก็อาจจะได้ไปเสมอ ๆ ละครโรงใหญ่นี้ สร้างได้ไม่เท่าไร ก็มีคู่แข่งสร้างขึ้นอีกโรง หนึ่งคือ The Curtain สร้างอยู่ใกล้ๆ กับ โรงแรกและต่อมาได้มีการสร้างตามๆ กันมาอีก หลายโรงอยู่ทางฝั่งใต้แม่น้ำเทมส์ และอยู่ใน ราวปี ๑๖๐๐ อยู่ในตำบลที่ปัจจุบันนี้เรียกว่า Bankside โรงละคร The Theatre ถูก รื้อลงในปี ๑๕๙๘ แล้วมาสร้างใหม่ที่ทาง Bankside

โรงละครที่สร้างขึ้นใหม่นี้ได้ชื่อว่า The Globe ชื่อเสียงอันยิ่งใหญ่ของโรงละครโรง นี้ก็เพราะเชกสเปียร์ได้มาทำงานแต่งบทและ แสดงให้ในละครที่เขาแต่งเอง ตัวเขาเองได้ เป็นหุ้นส่วนของละครโรงนี้ James Burbages ตายในปี ๑๕๙๗ Richard ลูกชายได้ ดำเนินการต่อไป ตัว Richard เองเป็นนักแสดงที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในยุคนั้นโดยแสดง ครั้งแรกในโรงนี้เป็นตัวนำในเรื่อง Hamlet Othello และ King Lear ในคราวมีการ ซ้อมละคร เชกสเปียร์เองเป็นผู้ดำเนินการ ซ้อมและกำกับการแสดง

ละครสมัยนั้นจะแสดงหรือไม่ในวันใด ต้องแล้วแต่ลมฟ้าอากาศ ถ้ามีฝนตกก็แสดง

ไม่ได้ เพราะโรงละครไม่มีหลังคาทรงกลาง คนยืนดูจะเปียก แม้คนที่นั่งดูก็อาจจะโดน ฝนสาดเปียกไปเหมือนกัน ตลอดจนบนเวที ไม่จะมีหลังคากำบังและคุ้มเวทิจงไม่ได้ จึงต้อง งดไป ต่อเมื่อวันใดอากาศแจ่มใสทางโรงก็ จะชักธงขึ้นเหนือหลังคาโรงเป็นที่รู้กันว่าบ่าย วันนั้นจะมีการแสดง ละครทุกโรงจะมีธง และมีตราประจำโรง วันใดจะมีการแสดงก็ชัก ธงขึ้นแข่งกันใสว ในกลุ่ม The Globe มี ละครอยู่สามโรงด้วยกันคือ The Rose และ The Swan อีกสองโรง ละครครั้งนั้นไม่ ได้แสดงเรื่องเดียวกันกันหลาย ๆ รอบ ถ้าเรื่องใดแสดงต่อเนื่องกันสัก ๓ รอบก็รู้สึก เป็นพิเศษมากแล้ว เพราะมีการแข่งขันกัน มากเหมือนกัน ละครเรื่องใหม่เป็นเรื่องที่คน ดูสนใจมากค่าดูจะขึ้นราคาเป็นสองเท่า การ โฆษณาละครจะทำเป็นใบปลิว ไปปิดไว้ที่ ปลายสะพาน London Bridge ถ้าวันใด สะพานนี้มีห้างร้านโรงเรือนบนสะพานโดย ตลอด มีผู้คนไปมาซื้อของอยู่เสมอเมื่อรู้ข่าว ว่าจะมีละครแสดงก็จะรีบจัดการธุระของตนๆ เสร็จแล้วก็จะรีบไปยังโรงเพื่อเลือกที่นั่งใกล้ๆ จะได้เห็นและได้ยินละครชัดเจนน อีกทางหนึ่ง ที่คนดูจะเดินทางไปยังโรงละคร คือข้ามเรือ

จางจากฝั่งเหนือแถบที่เรียกว่า Temple ข้ามไปฝั่งใต้ ละครเล็กแล้วก็นั่งเรือข้ามกลับ

วันที่มีการแสดงคอนเสิร์ตรวมดาจะเข้าทางประตูหน้าโรง แต่ถ้านักพิเศษเช่นพวกขุนนางหนุ่ม หรือลูกขุนนางผู้ใหญ่จะเข้าทางหลังโรงผ่านห้องพักนักแสดงเข้ามา ไปนั่งที่เจดียงเหนือเวที หรือบางทีก็นั่งดูบนเวทีเลย ที่นั่งที่นั่งจะมีราคาแพงที่สุด พวกนี้จะเป็นพวกที่ก่อความสงบมากที่สุด เพราะจะนั่งคุยกันบ้าง เล่นไฟกันบ้าง ส่งเสียงยั่วเย้าละครบ้าง และการที่ไปนั่งนั้นก็เพื่อจะอวดเครื่องแต่งตัว ที่คิดว่าหรูหราเกินหน้าคนทั้งหลาย และอวดมารยาททราวมของตนด้วย คอนเสิร์ตดาจะเข้าโรงทางประตูหน้า เสียค่าผ่านประตูหนึ่งเพนนี คนเก็บค่าผ่านประตูยื่นถือหีบเงินอยู่ที่ประตู คนดูจะหยอดเงินลงในหีบนั้นแล้วคนเก็บค่าผ่านประตูจะเดินไปในที่ดูในลานกลางโรงเพื่อรับเงินค่าดูด้วย คนที่ยืนดูตรงนั้นถ้าเปลี่ยนใจจะไปนั่งดูข้างบนก็เสียค่าดูเพิ่มขึ้น ให้กับคนเก็บเงินที่ตรงบันไดขึ้นชั้นบนนั่นเอง ที่ชั้นบนมีที่นั่งพิเศษเป็นห้องเฉพาะเหมือนชั้นบ็อกซ์ในโรงละครปัจจุบันด้วย คนดูส่วนมากเป็นผู้ชาย ผู้หญิงมักจะไม่ไปดูละคร ถ้าจะไปต้องมีพี่เลี้ยงไป

ด้วย แต่อย่างไรๆ สมัยนั้นถือว่าไม่เหมาะที่ผู้หญิงจะไปอยู่ในโรงละคร โรงละคร The Globe จุคนได้ ๒๕๐๐ คน เวลาเมื่อละครเรื่องที่มีชื่อคนดูจะแน่นมาก

ก่อนการแสดงจะมีคนเป่าแตรที่หอคอยบนหลังคาโรง ๓ ครั้ง ครั้งแรกบอกว่าผู้แสดงพร้อมแล้ว ครั้งสุดท้ายบอกว่าละครจะเริ่มแสดง ณ บัดนั้น พอสันเสียงแตรประตูสองข้างเปิดออกตัวละครเริ่มต้นแสดงทันที

เครื่องแต่งตัวละครสมัยนั้นแพรวพราวสวยงามและมีค่ามาก เครื่องแต่งตัวอย่างนี้พวกละครได้มาจากบ้านขุนนางผู้ใหญ่ และพวกอัศวิน ทั้งนี้เพราะมีประเพณีว่าถ้าพวกขุนนาง และอัศวินคนใดตายลูกหลานจะยกเสื้อผ้าทั้งหมดของตนเหล่านั้น ให้แก่บ่าวไพร่ในบ้าน พวกบ่าวก็จะนำมาขายให้พวกละครในราคาถูก ดังนั้นเครื่องแต่งตัวละครครั้งนั้นจึงไม่ถูกต้องกับสมัยของเรื่อง แต่จะเป็นเครื่องแต่งตัว ที่ใช้กันทั่วไปในสมัยนั้นนั่นเอง ส่วนฉากนั้นไม่จำเป็นเท่าไรนัก ส่วนมากเป็นโต๊ะเก้าอี้ เพราะในละครครั้งนั้นมักจะมีฉากงานเลี้ยงเสมอ จึงใช้อุปกรณ์นี้เป็นประจำ นอกเหนือจากนี้ ล้วนมักจะไม่ค่อยมีฉากวัตถุ แต่บางครั้งก็มีแบบฉากละครสมัย

กลาง เช่น ปากทางนรก จากสวรรค์ มีเครื่องกลไกยกขึ้นลงได้ มีเสียงประกอบ ด้วยเหมือนกัน จึงนับได้ว่าละครสมัยนั้นมี สิ่งที่น่าตื่นเต้นต่าง ๆ นับแต่เนื้อเรื่องไปจน กลวิธีการจัดเวทีและเสียงแต่แสงนั้นยังคงใช้ แสงธรรมชาติอยู่ ละครจึงไม่มีการแสดงกลาง คีนเลย

เมื่อละครจบแล้วจะมีการแสดงลูกบท ต่อท้าย ส่วนมากเป็นท้ายเรื่องโศกนาฏกรรม จะมีเต็นรำ ๒ คู่ มีคนเป่า ปี่ ตีกลองและมีคน เต้นแบบตลกทำเป็นคนขี้เมา ตัวมาเป็นหุ่น สวมอยู่กับตัวคนเต้น เมื่อละครเลิกแล้วคนดู ก็ต่างทยอยกลับโดยนั่งเรือจ้างข้ามฟากกลับ ไป แต่ในโรงละครยังคงวุ่นวายกันอยู่ พวก เด็กฝึกหัดแสดงละครจะจัดการเก็บเครื่องประ กอบการแสดงเข้าที่ เก็บเครื่องแต่งตัวแขวน ไว้เป็นชุด ๆ เรียงลำดับกันไว้เพื่อการแสดง ในวันต่อไป

ห้องหลังเวทีจะเป็นห้องที่คับแคบและ วุ่นวายมากเพราะเป็นที่เก็บเครื่องประกอบ ฉากเครื่องประกอบการแสดงและแต่งตัวด้วย สิ่งสำคัญที่ปรากฏอย่างหนึ่งคือกระดาษแผ่น หนึ่งเขียนเค้าโครงเรื่องละครที่จะแสดงตอก ติดไว้บนเสาที่เห็นได้ชัด อีกแผ่นหนึ่งเป็น

รายการการแสดงแต่ละฉาก การเข้าฉากออก ฉากทุก ๆ ตอน การใช้เครื่องประกอบฉาก เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้กำกับเวทีและคนทำงาน ด้านนี้ได้ว่าเมื่อไรจะใช้อะไรทำให้ทุกคน รู้ งานของตนล่วงหน้าได้ตลอด ตอนหนึ่งใน ห้องนี้มีโต๊ะทำงานของเชกสเปียร์ไว้สำหรับ เขียนบทและแก้ไขบทตลอดจนเขียนข้อแนะ นำการดำเนินงานในหน้าที่ต่าง ๆ ใต้ห้องนี้ ลงไปจะเป็นห้องใต้ดินเวที ใช้เป็นที่สำหรับ ตัวละครโผล่ขึ้นมาจากใต้ดิน ทางช่องพื้น เเวทีที่เจาะมีฝาปิดเปิดได้ มีบันไดขึ้นมาจาก ใต้ดินนี้ เวลาตัวละครจะขึ้นมาบนเวทีจะมี เด็กสองคนใช้ไม้ยันฝาพื้นให้เปิดขึ้น เมื่อตัว ละครขึ้นบนเวทีเรียบร้อยแล้วก็ปล่อยฝานี้ ปิดลง เหนือขึ้นไปเป็นหอคอยบนหลังคา โรงแบ่งออกเป็นสองชั้น ชั้นล่างเป็นที่เตรียม การแสดงเช่นตัวละครจะเลื่อนลงสู่เวทีเป็น ความสมมติว่ามาจากสวรรค์ เลื่อนผ่านช่อง ที่เจาะไว้บนเพดานลงมา ชั้นบนขึ้นไปเป็น ที่คนดูความพร้อมของเวทีและคนดูข้างล่าง เพื่อส่งสัญญาณให้คนเป่าแตรเป่าบอกกำหนด การแสดงได้ นอกจากนี้ยังใช้เป็นที่ทำเสียง ประกอบเช่นเสียงฟ้าร้องฟ้าผ่าและยังมีปืน ใหญ่อีกสองกระบอกไว้ใช้ในการแสดงตอน

ที่มีการยิงสลุต นอกจากนั้นก็ยังมีการยิงสลุตไป
สำหรับซักรอกตัวละครขึ้นลงอีกด้วย เรื่องเป็น
ใหญ่เองเป็นเหตุให้โรงละคร The Globe
ต้องยุติลงอย่างน่าเสียดาย คือเมื่อเชกสเปียร์
แสดงเรื่องพระเจ้าเฮนรีที่ ๘ มีฉากที่พระเจ้า
เฮนรีเสด็จเยี่ยมสังฆราชโวลซี เมื่อเสด็จถึง
และในระหว่างงานเลี้ยงก็มีการยิงสลุต คราว
เคราะห์ครั้งนี้เมื่อจุดชุดดินระเบิดเกิดชุดเป็น
เปลวไฟตกลงบนหลังคาโรงที่มุงแฝก ติดไฟ
ลุกขึ้นไหม้โรงหมดไปโดยรวดเร็ว เพราะ
เป็นเครื่องไม้ทั้งสิ้น คนดูหนีออกมาได้โดย
ปลอดภัยทุกคน จะมีคนหนึ่งที่อยู่รั้งท้ายไฟ
ลามมาติดกางเกงแต่ก็ดับไปด้วยน้ำเบียร์ใน
ขวดที่เขาถืออยู่ หลังจากนั้นก็ได้สร้าง The
Globe โรงที่สองขึ้นทันทีในที่เดิม ทำประ
ณีตงดงามกว่าโรงแรกแต่ก็ไม่ได้รับความ
นิยมเท่ากับโรงแรก แล้วต่อมาในสมัยสง
ครามกลางเมืองพวก Puriton มีอำนาจใน
ลอนดอนได้สั่งให้รื้อโรงละครนี้เสีย จึงเป็น
อันว่าโรงละครที่เชกสเปียร์เป็นเจ้าของส่วน
หนึ่ง เป็นผู้แต่งบทให้ แสดงเอง และกำกับ
การแสดง จนถือได้ว่า The Globe เป็น
สถาบันแห่งชื่อเสียงของเชกสเปียร์ก็ถึงกาล
อวสาน ณ บัดนี้

เป็นอันว่าฝ่ายบริหารที่พยายามปีคั้นนัก
แสดงมิให้เข้ามาแสดงในลอนดอนก็ได้รับผล
สำเร็จในที่สุด เหตุผลที่ไม่มีการแสดงก็มี
หลายอย่างคือโรงละครเป็นสถานที่ๆไม่ปลอด
ภัย คือเคยมีโรงพังทำให้คนตายเป็นจำนวน
มาก เกิดไฟไหม้ขึ้นได้บ่อย ๆ เป็นที่แพร่
เชื้อกาฬโรค ข้อสำคัญละครเป็นเรื่องไร้สาระ
และขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน แต่
จะอย่างไรก็ตามคนทั่วไปก็พอใจจะดูละคร
และต้องการละครตลอดไป โรงละครเป็น
ส่วนสำคัญและจำเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต
มนุษย์ ทุกชั้นทุกวัยทุกหนทุกแห่งในโลก
ทุกยุคทุกสมัยมาละครตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ของ
คนป่าดงก็ล้วนแต่แสดงละครตามความเชื่อใน
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่จะมาบันดาลความสุขความเจริญ
ให้แก่มวลมนุษย์กลุ่มนั้น ๆ ด้วยการทำให้
คนดูเห็นความแตกต่างระหว่างกุศลอกุศล
ความสุข ความโศก ความสุขความทุกข์
และสิ่งที่เราต้องการจะเป็น เมื่อละครอาชีพ
เข้าครอบครองงานนี้ก็ไม่ได้คิดมากนักใน
เรื่องนี้ พวกมันไปสนใจต่อเสียงพูดเสียงขับ
ร้อง เสียงดนตรี รูปแบบการแสดงและ
ความสมบูรณ์ ของการจัดแสดง ซึ่งก็ได้ผล

สมบูรณ์จริงๆ ตามความมุ่งหมายนั้น เพราะ
 ด้วยได้บังเกิดนาฏย โทวิทขึ้นในวงการละคร
 คนหนึ่งคือเชกสเปียร์ ผู้มีความสามารถใน
 อันที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้แก่วงการละคร
 อย่างสูงสุด ได้ถ่ายทอดอัจฉริยภาพของเขา
 ออกมากระทบความรู้สึกและอารมณ์คนทั้ง
 หลายก่อเกิดผู้ซาบซึ้งศรัทธามากขึ้น ๆ ทุกที
 เพราะเหตุด้วยคนทั้งหลายได้เกิดความคิดที่
 แปลกใหม่ เกิดความเห็นที่ประณีตลึกซึ้งใน

เรื่องธรรมชาติของมวลมนุษยโลก เสียงของ
 เชกสเปียร์อันได้ประกาศผ่านปากของนัก
 แสดงทั้งหลายเป็นเสียงอันยิ่งใหญ่ของธรรม-
 คาโลกที่ปรากฏเวียนวงซับซ้อนกันมานาน
 แสนนานและนี่เอง โรงละครของเชกสเปียร์
 อันเป็นเพียงอาคารหลังคาแฝกหลังเล็ก ๆ ที่
 ได้มอดไหม้เป็นเถ้าถ่านไปแล้ว ยังคงเป็น
 สถานที่ ๆ จารึกความทรงจำไว้ในประวัติ
 ของจินตนาการแห่งมวลมนุษยชาติตลอดไป

All the world's a stage,
 And all the men and women merly players:
 They have Their exists and their entrances;
 And one man in his time plays many parts,
 His acts being seven ages.

William Shakespeare